

ČESKÁ REPUBLIKA – REÁLIE

RVP PV:

VZDĚLÁVACÍ CÍLE:

- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY:

- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí

SLOVNÍČEK POJMŮ

ČESKÁ REPUBLIKA (Česko) je středoevropský stát. Pod tímto názvem existuje od 1. ledna 1993, kdy došlo k rozdělení Československé republiky (existující s přestávkou okolo období 2. světové války pod různými názvy od roku 1918) na samostatné Českou republiku a Slovenskou republiku. Českou republiku tvoří Čechy, Morava a Slezsko. Hlavním městem státu je Praha.

STÁTNÍ MOC je možné v České republice rozdělit na výkonnou, zákonodárnou a soudní. Jednotlivé složky státní moci by na sobě měly být nezávislé a vzájemně kontrolovatelné. Zákonodárná moc (oprávnění vydávat zákony) je v České republice vykonávána parlamentem, který se skládá ze dvou komor – senátu a poslanecké sněmovny. Senát se skládá z 81 senátorů, volených většinovým systémem (mandát senátora trvá šest let a každé dva roky je obměněna jedna třetina senátu). Poslanecká sněmovna je složena z 200 poslanců, volených poměrných systémem každé čtyři roky. Výkonnou moc (exekutivu) představují v České republice vláda a prezident republiky. Vláda vzniká na základě výsledků voleb do poslanecké sněmovny. V čele vlády stojí premiér, současným je Andrej Babiš. Soudní moc vykonávají soudy. V České republice funguje čtyřstupňová soudní soustava (okresní, krajské, vrchní a nejvyšší soudy). Od této soustavy je oddělen ústavní soud, který garantuje ústavnost právního řádu republiky. V jeho čele stojí v současné době Pavel Rychetský. Nejvyšší soudy a ústavní soud sídlí v Brně.

PREZIDENT REPUBLIKY – Do roku 1918 byly české země součástí habsburské monarchie (Rakousko-Uherska). V roce 1918, kdy bylo vyhlášeno samostatné Československo, se náš stát stal republikou. V čele republiky stojí prezident. Prvním prezidentem republiky byl Tomáš Garrigue Masaryk. Nynějším prezidentem je Miloš Zeman. Prezident je v současné době volen občany přímo. Může jím být zvolen občan, který má právo volit a je starší 40 let. Sídlem prezidenta je Pražský hrad. Symbolem prezidenta je standarta (vlajka) – viz dále.

HRANICE – Česká republika má rozlohu 78 866 km². Sousedí na severu s Polskem, na západě s Německem, na jihu s Rakouskem a na východě se Slovenskem.

EVROPSKÁ UNIE – od května roku 2004 je Česká republika součástí Evropské unie (zkratka EU). Jedná se o politickou a ekonomickou organizaci, jejímž cílem je zajištění spolupráce v Evropě. Evropskou unii v současné době tvoří 28 států (Velká Británie se snaží o vystoupení z organizace, další státy se naopak snaží docílit vstupu do EU). Hlavním sídlem Evropské unie je belgické město Brusel.

vlajka Evropské unie

OBYVATELSTVO – v České republice žije více než deset a půl milionu obyvatel. Etnicky se jedná, ve srovnání s dalšími evropskými státy, o poměrně homogenní stát (národnostně jednotný). Mezi menšinami mají nejvyšší zastoupení Ukrajinci, Slováci a Vietnamci.

STÁTNÍ SYMBOLY jsou symboly, které pro Českou republiku určuje zákon. Tyto symboly reprezentují stát a vycházejí z jeho historie a tradice. Česká republika má sedm níže uvedených státních symbolů.

VELKÝ STÁTNÍ ZNAK tvoří čtvrcený tzv. francouzský štít, obsahující historické znaky Čech, Moravy a Slezska. Čechy symbolizuje stříbrný (v jazyce heraldiky se rovná bílý) dvouocasý lev ve skoku se zlatou zbrojí a korunou, pozadí tvoří červené pole. Na velkém státním znaku je obsažen dvakrát. Moravu symbolizuje stříbrno-červená šachovaná orlice se zlatou zbrojí na modrém poli. Slezsko představuje černá orlice se stříbrným tzv. perisonem uprostřed s křížkem zakončeným trojlístky, se zlatou korunou a červenou zbrojí na zlatém pozadí. Velkým státním znakem se označují budovy státních úřadů, najdeme je také na přebalu cestovních pasů i na dresech národních reprezentací.

velký státní znak

MALÝ STÁTNÍ ZNAK představuje stříbrný dvouocasý lev na červeném pozadí. Využívá se např. na razítkách úřadů státní správy nebo na cedulích, které označují památné stromy, najdeme ho také na pozadí vysvědčení, udělovaných na školách.

malý státní znak

STÁTNÍ BARVY (trikolóra) tvoří v následujícím pořadí barvy bílá, červená a modrá. Tradičními národními barvami byly bílá a červená, modrá barva byla doplněna až po roce 1918. Tyto barvy vycházejí z malého státního znaku, popř. naší státní vlajky. Trikolóra se využívá k označení státního majetku nebo k dekoracím účelům při slavnostních příležitostech (např. slavnostní stuhy).

státní barvy

STÁTNÍ VLAJKA – původně jsme měli dvojbarevnou bílo-červenou vlajku (stejnou jako má Polsko). Barvy byly odvozeny z malého státního znaku. Zákonem z roku 1920 bylo rozhodnuto o přidání modré barvy, zvolen byl netypický tvar žerďového klínu (sahající přesně do poloviny vlajky). Byla tak vytvořena vlajka nově vzniklé Československé republiky. Přidání modré barvy má podle některých výkladů symbolizovat Slovensko. Při rozdělení federace se nově vzniklá Česká republika zavázala nepřevzít původní vlajku Československa, tato dohoda ale nebyla dodržena. Při svislém věšení vlajky směřuje klín dolů, z pohledu pozorovatele je bílý pruh vlevo a červený pruh vpravo. Státní vlajka smí být používána pouze vhodným a důstojným způsobem. Je např. vyvěšována státními úřady při příležitosti státních svátků, obecně označuje státní úřady, využívá se např. také při mezinárodních sportovních utkáních. Poměr stran naší státní vlajky je 2:3.

státní vlajka

VLAJKA (STANDARTA) PREZIDENTA REPUBLIKY smí být používána pouze prezidentem republiky, a to k označení jeho sídla v době jeho přítomnosti a k označení jeho dopravního prostředku. Vlajka je bílá s okrajem skládajícím se z tzv. plaménků ve státních barvách. Uprostřed je velký státní znak, pod kterým se nachází na červené stuze bílý (stříbrný) název „pravda vítězí“. Stuha je podložena žlutými (zlatými) lipovými ratolestmi.

vlajka prezidenta republiky

STÁTNÍ PEČEŤ – Obecně je státní pečeť grafické znázornění označené či připevněné k dokumentu. Složí k ověření jeho pravosti. Dříve pečeť sloužila také k zabezpečení dokumentu (k otevření ji bylo třeba rozlomit). Státní pečeť tvoří velký státní znak podložený po stranách lipovými ratolestmi. Po stranách je lemována nápisem „ČESKÁ REPUBLIKA“. Pečetidlo státní pečeti uchovává prezident republiky. Lze ji využít k pečetění mezinárodních smluv nebo na pověřovací listiny diplomatických zástupců.

státní pečeť

STÁTNÍ HYMNA tvoří první sloka písně Františka Škroupa (hudba) a Josefa Kajetána Tyla (text) „Kde domov můj“. Tato píseň pochází z divadelní hry Fidlovačka aneb žádný hněv a žádná rvačka. Hymna oslavuje krásu naší země. Státní hymnu lze hrát při státních svátcích, mezinárodních sportovních utkáních apod. Při hraní hymny se vzdává čest povstáním a držením rukou podél těla. V období Československa tvořila druhou část hymny píseň „Nad Tatrou sa blýská“.

NÁRODNÍ STROM – kromě státních symbolů má naše země také tzv. národní symboly (nejsou stanoveny zákonem). Patří mezi ně také národní strom, kterým je lípa srdčitá. Tento strom uznávají také některé další slovanské národy.

POUŽITÁ LITERATURA:

Brukner, J.: Obrazárna. Všeelijaké malování ke čtení a ke koukání. Praha: Albatros 1982.

Česká republika. Encyklopedie nejen pro školáky. Říčany: Sun 2018.

Eislerová, J., Šplíchal, A.: Kdo to nezná, není Čech. Praha: Autreo 2018.

Švec, P.: České století. Události a zvraty našeho státu. Praha: Albatros 2018.

Vaněček, M.: Co má vědět správný Čech. Praha: Bambook 2017.

Velíšek, M., Starý, M.: Můj stát. Putování s českým lvem za sedmi státními symboly. Praha: Universum 2016.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Dostupný zde:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani-od-1-1>

http://www.mujsat.cz/muj_stat.aspx

<https://www.mvcr.cz/clanek/statni-symboly-ceske-republiky.aspx>

<https://www.vlada.cz/cz/udalosti/ceska-statni-hymna-52312/tmplid-560/>

<https://www.pinterest.com/pin/451908143839869813>

http://old.zsdoobrichovice.cz/ukoly/informatika/image/mal_vlajky_omal.bmp

<https://www.pinterest.com/pin/44402746311695074>

<https://www.eschovka.cz/product/?pid=462>

<https://www.pinterest.com/pin/87468417748424903>

<https://www.modrykonik.cz/blog/klara.t/album/busy-bags-pytky-inspirace-zallak/15929852/>

<https://clanky.rvp.cz/clanek/s/P/1772/NASE-ZEME.html/>

<https://i.pinimg.com/originals/94/a2/0e/94a20ed4b82db2ac304e13a8ddd8702f.jpg>

https://blesatko.raice.idnes.cz/Jak_Pejsek_s_Kocickou_slavili_28._rijen/#131120114995.jpg

METODICKÝ KOMENTÁŘ:

Téma Česká republika – realie je velmi široké, zahrnuje celou řadu aspektů. Od našich pověstí, dějin, rozlohy, státních symbolů apod. Již v tomto období bychom měli děti učit, aby měly rády svoji vlast a místo v němž žijí. Využít k tomu můžeme procházky po okolí, kde můžeme ukázat dětem významné budovy, památníky apod. Naším cílem musí být děti pro tato témata zaujmout. Jedním z využitelných témat jsou státní symboly. Využít se dá také řada zajímavých pomůcek (viz dále).

ZÁKLADNÍ POMŮCKY:

	Moje první Česko – otázky a odpovědi nakladatelství Albi
	Můj první atlas České republiky aneb putování Vítka a Štěpánky Autor: Vít Štěpánek
	Puzzle Mapa České republiky 44 dílků Vydavatel: TREFL
	Kouzelné čtení Česká republika. Interaktivní mluvící puzzle Nakladatelství Albi

	<p>Česká republika. Interaktivní mluvicí kniha Nakladatelství Albi</p>
	<p>S Lipáčkem na výlet po místech obrázkové mapy České republiky Baravné kamínky s. r. o.</p>
	<p>Česká republika. Má vlast. Mluvicí interaktivní mapa ČR pro děti Firma PAF AAS</p>
	<p>Eislarová, J., Šplíchal, A.: Kdo to nezná, není Čech. Praha: Autreo 2018.</p>

PÍSNÍČKY A BÁSNÍČKY K TÉMATU:

Státní hymna

Kde domov můj,
kde domov můj?
Voda hučí po lučinách,
bory šumí po skalínách,
v sadě skví se jara květ,
zemský ráj to na pohled!
A to je ta krásná země,
země česká, domov můj,
země česká, domov můj!

(František Škroup, Josef Kajetán Tyl)

Pohádka Jak pejsek s kočičkou slavili 28. říjen (Josef Čapek)

-dostupné např. zde:

https://blesatko.rajce.idnes.cz/Jak_Pejsek_s_Kocickou_slavili_28._rijen/#131120114995.jpg

Česká krajina – Josef Brukner

Když kolem cesty rostou domy,
v zahradě kulatí se stromy,
je mezi nimi kaštan, ořech, lípa
a kdesi uvnitř
ptáček pípá.
Nebe je nahoře.
A dole
za brázdou brázda – pole.
Když na zahradě štěká pes,
není to moře ani les,
není to město – je to ves.
A je to česká krajina,
pestrá jak sukně mámina.

28. říjen

Na stožáru vlajka vlaje,
z ampliónů hymna hraje.
Oslavujem datum vzniku,
chvalme Českou republiku!
Zná ji skoro celý svět už sto let.
Lány pole, krásná města,
potok, řeka, louka, cesta,
co naší vlast potěší?
Popřát ji vše nejlepší.

Převazato z: <https://i.pinimg.com/originals/94/a2/0e/94a20ed4b82db2ac304e13a8ddd8702f.jpg>

(upraven počet let od vzniku republiky, autor textu nedohledán)

Za 100 let

Kdyby hora mohla vyprávět,
kdo všechno na ní vylez za 100 let,
a co z výšky viděl pod sebou.

Jestli byl to jen ráj na pohled,
odkud nechceš nikdy nikam jet,
nezkažený temnou vzpomínkou.

Hodně vody uplynulo,
hora je tu napořád.
A jednou taky na nás bude jen vzpomínat.

Kdo ví, co bude stát za 100 let?
Co o nás budou psát a vyprávět?
Snad taky budou si umět zpívat
a tančit na stole jako my, i za 100 let.

Kdyby cesty mohly povědět,
kdo po nich jezdil tam a zpět,
trabanty i tanky poznaly.

A řeky, kdyby řekly nám,
kdo proti proudu plaval sám,
když jiný se jen v klidu koupali.

Hodně vody uplynulo,
řeka je tu napořád.
A jednou taky na nás bude jen vzpomínat.

Kdo ví, co bude stát za 100 let?
Co o nás budou psát a vyprávět?
Snad taky budou si umět zpívat
a tančit na stole jako my, i za 100 let.

Dáme si na triko triko trikoloru,
i když to neděláváme často,
i když to neděláváme často.

Dáme si na triko triko trikoloru,
když už to jednou máme za sto,
když už to jednou máme za sto.

Kdo ví, co bude stát za 100 let?
Co o nás budou psát a vyprávět?
Snad taky budou si umět zpívat
a tančit na stole jako my, i za 100 let.

Snad taky budou si umět zpívat
a tančit na stole jako my, i za 100 let.

Text a hudba: Jana Infeldová, Jan Vávra

Píseň dostupná zde: <https://www.youtube.com/watch?v=cEYLdntVBdM>

Využití možné pro pohybové aktivity, cvičení

Jako to bylo s horou Říp

Josef Brukner

Kde se vzala, tu se vzala –
na rovině hora stála.
Jako hříbek na mechu,
jako půlka ořechu,
jako když se zakutálí
míč, s kterým si děti hrály,
a zapadne někde v důlku,
takže je ho vidět půlku.

Aby nás však nemýlilo,
co tedy vlastně bylo:
ani míč, ani zas
ořech, ani ananas.
Ani hora nebyla to,
neboť velmi přísně vzato,
byl to spíše kopeček –
tedy hora – chlapeček.

Vykouk právě z holé hlíny
a hned hory, louky, trávy
smějí se mu, že jej jiný –
nahatý a holohlavý.

Mrkne – v dálce spousta hor,
a na každé šumí bor,
háje, křoví, houštiny,
kudrnaté čupřiny,
samý les a samý hvozd –
tedy samá vlasatost.

Jen on, malý kopeček,
nemá ani vláseček.
Koukne honem, na jih,
a vidím, že na okraji,
až na samém konci Čech
Šumava je samý mech.

Boubín uprostřed tam dřímá,
čepici až za ušima.
Jen on, malý kopeček,
Nemá ani čepeček.

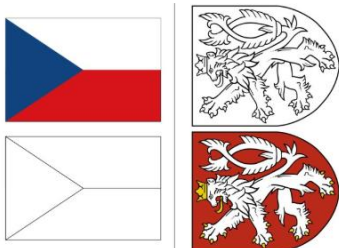
Převzato z: Opravilová, E., Gebhartová, V.: Rok v mateřské škole. Kurikulum předškolní výchovy. 2011, s. 273.

PŘÍKLADY AKTIVIT

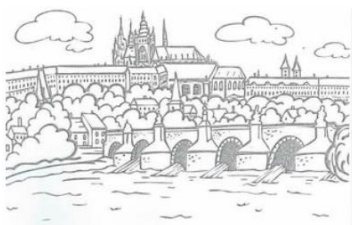
- 1) Rozbor státních symbolů – použité barvy, zvířata a jejich zvláštnosti, význam, symbolika, umístění

Rozbor stručně proveden výše. Blíže viz např. Velíšek, M., Starý, M.: Můj stát. Putování s českým lvem za sedmi státními symboly. Praha: Universum 2016.

- 2) Omalovánky – státní vlajka, státní znaky, vlajky dalších států, dominanty českého státu

Převzato z: <https://www.eschovka.cz/product/?pid=462>

Převzato z:

<https://i.pinimg.com/originals/72/88/54/7288540e3f38a3de10d4310415d772c4.jpg>

Další dostupné např. zde:

<https://www.pinterest.com/pin/451908143839869813>

http://old.zsdoobrichovice.cz/ukoly/informatika/image/mal_vlajky_omal.bmp

- 3) Navrhování vlastních znaků na vlastní štít dle fantazie – co si děti myslí, že by mělo být v jejich znaku a proč.
- 4) Vytváření státní vlajky z víček z pet lahví

Převzato z:

<https://i.pinimg.com/originals/bf/6e/48/bf6e48ffe69ca50b2daf84b0483f9548.jpg>

5) Skládání státní vlajky z nastříhaných barevných částí

	<p>Převzato z: https://i.pinimg.com/originals/83/c9/34/83c93401ec061061783c7c1e8f1c3b91.jpg</p>
---	--

6. Skládání české vlajky či mapy republiky

	<p>Převzato z: https://www.modrykonik.cz/blog/klara.t/album/busy-bags-pytiky-inspirace-zallak/15929852/</p>
--	--

7. Rozbor uvedených básniček a písniček, případně státní hymny – Poslechnout text a rozebrat následující otázky:

- Co chtěl autor textem říci?
- Má rád naši zemi? Proč?
- O kterých místech básnička/písnička pojednává?
- Slyšel jsi někdy státní hymnu? Víš, kdy se tato písnička hraje?
- Co si představíš, když slyšíš naší hymnu? Líbí se ti?

8. Výlet do okolí mateřské školy spojený s vyhledáváním státních znaků (úřady, památné stromy, CHKO,...) a národních symbolů (lípa srdčitá). Následně povídání o tom, proč jsou označeny těmito symboly. V případě lípy srdčité, možnost nasbírat květy a usušit je (v případě přípravy čaje pozor na alergie). V rámci tématu je možné využít také návštěvu obecního/městského úřadu pro seznámení s tím, jak funguje správa obce.

9. Povídání o významných osobnostech národa (nejen dějinných ale také současných – hercích, zpěvácích, sportovcích, rodičích). Otázky typu:

Kdo je podle tebe důležitou osobností? Kde jsi o něm slyšel? Proč si myslíš, že je významný?

Co musí člověk udělat, abychom ho považovali za významného? Kdo je v tvém životě nejvýznamnější osobou a proč?

10. Projekty, integrovaná výuka

-např. zde: <https://clanky.rvp.cz/clanek/s/P/1772/NASE-ZEME.html/>